

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătațe pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere armonice

Nr. 8295 Școl.

[1—3]

CONCURS

Cu începutul anului școlar 1904/5 sunt a se conferi din fondurile archidieceane următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Cologea” 2 stipendii câte de 120 corone, pentru tineri români greco-orientali din archidieceasă, cari studiază, au purtare morală bună și sunt lipsiți de mijloace.

II. Din fundațiunea „Peiovița” 1 stipendiu de 100 corone pentru tineri tot în condițiunile de sub punctul precedent.

Cererile de concurs sunt a se înainta la Consistoriul archidiecean în termen de 30 zile de la prima publicare a acestui concurs în ziarul „Telegraful Român”.

Cererile de concurs se fie instruite cu următoarele documente toate în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar din anul școlar 1903/4.
3. Testimoniu despre starea averii părinților și alte referințe sociale.
4. Eventual alte documente recomandătoare.

Cererile intrate după expirarea concursului nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 12 August 1904.

Consistoriul archidiecean.

Militarismul.

Sibiu, 29 August n.

Nu e temă plăcută și atrăgătoare, dar' nici ușoră, discutarea în publicitate a instituțiunei de altcum de supremă importanță a *militarismului*. Nu e iubit militarismul nici într'o țară; dar' nici nu e condamnat, ci e considerat de un rău necesar, fără de care lumea nu pôte să fie.

Nu-i vorbă, cea mai frumoasă chiamare și cea mai grea datorință o are militarismul: *apărarea patriei*, va să

zică *jertfirea vieții* pentru binele public. Ceea însă ciocnirile dintre state sunt în vremile de acum cam rari, astfel, că apun în mormânt câte două-trei generațiuni până se naște un războiu, lumea, mai reală astăzi de cât în trecut, se întreabă așa: ce folos îmi aduce mie militarismul, acest capital enorm de muncă și de forță? Pentru că fapt e, că astăzi militarismul *consumă* numai, dar' nu produce nimic, absolut nimic. Consumă cea mai mare parte din bugetele statelor, și consumă cele mai bune puteri de lucru, luându-le pe anumită vreme de la ocupațiunea lor.

Sigur, că răul acesta l'a avut în vedere guvernul francez, când s'a hotărât să iee măsurile vrednice de totă lauda, pe cari le-a luat în zilele din urmă. Anume, a *prefăcut casarmele în școle*, și din ofițeri și subofițeri a făcut adevărați învățători și luminători ai materialului brut omenesc, dat pe mâna lor.

Și până acum soldații francezi erau instruiți la casarmă în scris, cetit și comut, în măsura cerută de trebuințele lor de acasă; dar' actualul ministru de războiu din Franța, dl *André*, a mers un pas mai departe și a ordonat, ca soldaților să li-se dea cea mai deosebită *instrucțiune* în vremea pe care o petrec în casarmă, astfel, ca mergând acasă să ducă cu ei un capital frumos de cunoștințe folositoare și necesare pentru viața cetățenască.

Se țin deci prelegeri continue în casarmă, despre diferite teme cari sunt luate din domeniul gândirii omenilor de rând, și astfel se pregătește în casarmă materialul care are să fie de folos patriei după esirea din casarmă.

Planul după care se face această salutară instrucțiune are baze foarte largi.

Se vorbește soldaților despre *treburile regimului* din cari fac parte, *locurile unde au decurs aceste lupte*, și mai ales despre *eroii* cari s'au distins în ele.

Se vorbește soldaților despre *le-gile patriei*, despre drepturile cetățenilor, și despre datorința de a se supune cetățenii legilor.

Se vorbește soldaților despre *industrie, comerț și agricultură*, despre producțiune și trebuințe, despre urmările rele ale alcoolismului, despre regulile de trai, despre apărarea sănătății și despre primele ajutoare cari trebuie să fie date în cas de boală ori de primejdie.

Și se vorbește, — mai vârtos se vorbește soldaților despre *teme morale*, cum e: onoarea steagului și însemnă-tea steagului, sfințenia jurământului, stima și iubirea față de deapropoie chiar și în vreme de războiu, tăria credinței, și altele.

Iată deci stabilită calea, pe care mergând guvernele toate înainte, putem ajunge acolo, ca militarismul să fie de folos omenimei și în vremi de pace, nu numai în vreme de războiu. Să vedem militarismul că mai și produce ceva, nu numai consumă.

Introducându-se în toate statele acest sistem de educare a soldaților, vom pute ajunge să vedem, cum fiul țeranului, luat de la cornele plugului, ori de la turma de vite, pentru a fi ca și soldat, va mai întorce a casă din armată numai ca un automat, care știe să-și arunce capul în dreapta ori în stânga, ca cum i-ar fi pus capul pe arcuri, ori să-și arunce picioarele la umblare astfel, ca să se clatine pământul: ci va veni la ai sei cu o minte mult mai luminată, deschisă pentru orizonturi mai largi, și astfel pregătită, ca ea să pôte lumina și pe cei de a casă. Așa apoi militarismul va pute să deștepte simpatii pe cari astăzi nu le prea are, nici chiar în Franța, pentru că lumea se va convinge, că cheltuielile cele enorme ce se fac cu susținerea lui nu sunt tocmai zadarnice, ci aduc ele folos bun și în vremi de pace, folos — *cultural*.

Scăderile poporului nostru.

Disertațiune citită în conferința preoțască din anul acesta a protopresbiteratului Lupșa, de preotul Romul Gomboș.

(Fine).

Tot asemenea este și cu cântarea bisericăscă. Știut este că cântarea frumoasă își umple biserica, pe când o cântare prostă și-o lasă goală. Gustul estetic e dezvoltat bine la poporul nostru, care nu se mai mulțamește cu prestațiunile bătrânului cantor. Biserica noastră deci se va umple atunci, când preotul prin predică sa studiată și aplicată la viața practică prin exemple luate din poporul în mijlocul căruia trăiește, cu o oratorie alasă va propaga pe lângă moralitate, încă și învățături practice, și pe lângă combaterea viciului va îndemna poporul la muncă și crufare, la iubirea de neam și de patrie. Dacă la amvon preotul, ear' în strană învățătorul își vor face datorința, cred, că nu ne vom mai plânge despre necazetarea biserică. Dar' până a ajunge la biserică, poporul în școlă trebuie pregătit pentru a se pute însuși de preceptele divine, profesate de preot. Precum Mântuitorul a avut pe înaintemergătorii, astfel și preotul are pe învățătorii, căruia îi incumbă datorința de a netezi calea și a pregăti lumea mică pentru a pute primi învățăturile divine, și numai atunci sămânța aruncată de preot va armonioasă înțelegere viețuind, ca unii cari au aceleași înalte misiuni, să se dedice deci ambii în și afară de biserică și școlă exclusiv creșterii bune a poporului. Atunci nu ne vom mai plânge asupra necazetării biserică, căci predică și corul biserică vor atrage lumea cu putere magnetică la biserică.

Pe bețiv, pe omul destrănat și pe toți dep a rății, preotul ar trebui să-i înjunje, dacă datorința nu ni-ar impune: „Nu pent'u cei drepti, ci pentru cei păcătoși”. Întreprinderea acesta încearcă-o însă numai acela, care simte destulă tărie sufletească de a pute rezista ispitelor cari îi stau în cale. Cu vreme și fără de vreme să înfrâm pe cel vicios, ear' dacă calea virtuții nu i-o putem deschide, cel puțin să-i arătăm, că noi încă nu ni-am pierdut simțul de curățenie și de virtute, și că în prezența noastră trebuie să se respecte nevinovăția și omul cinstit.

FOIȘORĂ

Din cronica parohiei gr.-ort. române a Mănăsturului-unguresc.

De Gavril Hango, preot. (Urmare).

„Iară încâtui din însemnările bătrâne să se știe, că după corătorii mai sus arătați au fost *ficorator la biserică Zirbo Ștefan, Condor Ignat, Burca Urs, Burca On, Urs Mitru, Gerlea Onciu, Grecu Găscă Ioan, Condor Georgie* și astăzi să află corător *Todericiu Ioan* și sfăt *Condor Giurca* alui Condor Ignat, care și în vremea popi Cosmă au slujit 13 ani. Deci titorii mai sus numiți cari în ce vreme au fost au grjit de a. biserecă din venitul ce să căpăta din sămăntură; și din acel venit foarte puțin întreba și rimănea, având multe cheltuele cu treaba unății, și iară când au plătit pe uniți afară din ipolaturi, bisereca a 2. oară o au acoperit Condor Ignat.

„Însă aceia totuși să știe din sămăntur-urile ficorator. A la a. 1821 lăsând *Urs Mitru* corător, era b ni al biserecă în sat dați pe ujură 470 f.; de aci *Gerlea Onciu* în 4 ani fiind corător și făcând casele de școală, totuși

au adăugat suma mai sus a banilor împrumutați pe ujură d n corător, sa mai bine de o sută de toți. După acesta au urmat *Grecu Găscă Ioan* în 5 ani fiind corător au plătit pe ujură la șură, au plătit fântâna la popa, și totuși au înmulțit banii dați pe ujură cu trisute de zloți; iară la a. 1830 fiind corător *Condor Georgie* (brânzoso) în 4 ani acesta au plătit Oftaiul de Buda tipărit, pionia popăscă, cotețele, colnița (neavând popa Cosmă pore de slănină pentru că nu avea cotețe și colniță s'au bic ulit pe acest corător să plătească pore corător și după aceea totuși n'au avut c. pore) care de frică o au făcut, șura la școală și alte lucruri trebuincioase, totuși au lăsat înmulțirea banilor pe ujură la o sută de zloți vâlut, și așa în corător, sa, în anu 1832, 29 Octomvrie, Domnu Herteaț Iónsef pădure, și iară în a. 1834 Domnu regiș de pădure Kolomban Ferenc, chemați fiind de către eclegia noastră a face contract despre banii biserică fiitori dați pe ujură, în contract preste toți în care sânt 88 de gazde datorăse la care e însemnat de chilin fiește care cu cât e datoriu, aceste ujură de gazde sânt unzeș sau pentru altul, ujură pe an după un zlot să dia 6 creștari, anu se începe totdiauna de la 1. Ianuarie. Însă și aciasta e bine a înșămna, că acela

optăci și opt de gazde chizeșe una pentru alta așa s'au legat, ca cu privire să fie unu spre altul, că cumva dintră răcășe omenie gazde ar muri, și nu ar rămănea pomași ca aceea datorie să o cunoască, atunci rămași chizeși or plăti toată datorie a celui ce au murit. Suma banilor dintru acest contract de toți 999 f. valută și 6 cr.

„După Condor Georgie s'au ales corător în a. 1833 *Gița Dimitrie*; acesta au mărit bisereca și o au acoperit a 3. oară, au cumpărat un rând de haine de mătăsă în biserecă de slujit preoțiască și alte lucruri folositoare; adevărat, că în grab s'au vajit aceste toate, totuși au adăus și dănsul bani dați pe camătă 72 f. v. prelungă acest a iară bani gata 84 f. v. și 43 cr. în mână lui Todericiu Onciu la 27. Iulie 1836 când și-au dat sămădașul, fiindcă el și din vinutul din Ciunca au fost primit 254 f. v. (Însă și aciasta să știe, cum că venitul acel de munte dacă au plătit la domni, bani s'au strâns căți nu măncau chizeșii, de vreme ce acei bani chizeșilor să cădea, însă cu învoirea lor s'a dat sama ambelor bisereci, atunci magiarii mult văzând amel venit, s'au sfătuit cu preotul M klos Péter ca să tragă din acel venit de obște și dintr'a românilor nostri, așa cu învoirea chi-

z șiilor pentru Ciunca, au luat și ștrâne în cătăva vreme ca la 1200 de florinți, și pe aceea au bisereci magniare care astăzi se află în turnu bisereci biserică: așa dară să știe următorii nostri cumcă nu numai ungurii dintr'alor, ci de comun, și noi avem parte în ciasnă, numai noi cheltuiam n'am făcut alta fără ungurii, de vreme ce în bisereca și turnul lor să află).

„Iară Todericiu Ioan pându-să corător, la a. 1837 au cheltuit pe cele trebuincioase în biserecă, casa preoțiască, s'au lipit una a dooară, s'au podit diasupra, și cuptor la școală fiteu de fer, iară un rând de haine de mătăsă, un prapor de pâr de cămilă, vase de slujit liturgie, și iară cu facerea candidații noului preot *Ioan Condor* foarte mult cheltuind, puțin au mai putut spori; însă bine a înșămna, că în mână acestui corător și supt puterea de grijă a preotului nou, li-s'au dat contracte de 1203 fl. v. și 75 cr., alte venituri nu li să administru în mână. Prelungă toate acestea, aceia cheltuieli num tul Ioan Todericiu prelungă suzadania bună ce au avut, au mai dat și făcut sporitură din administrat în mână noului corător *Muntean Georgie*.”

(Va urma).

Dacă însă vorbele noastre au fost ascultate și pățimășul dă speranță de îndreptare, să ne erim a-i imputa, ori barem a face aluziune la rătăcirile de mai înainte, ci să considerăm numai purtarea lui solidă actuală. Dar știind că „năravul din fire n'are lecure”, nu are să ne suprină nici să ne descurajeze vr'o „recidivă”, ci noi vom avea și atunci să întrebăm mijloacele de îndreptare. Să nu ne părăsască speranța, că și cel mai scăpat om, prin o neobosită capacitate se poate dobândind virtuții. Altfel dacă am aflat oia a suta, ne-am câștigat cununa nevastăjii.

Mai departe să meditam asupra stării sufletesti a celui bărbat, a celei femei, care din nenorocire s'a dejosit și a decăzut, și să ne tragem sēma cu noi înșine, că ore nu am contribuit în mod indirect și noi la depravarea lor? Ore n'a bătut nefericitul la ușa noastră în speranța că barem la noi, părinții lui sufletesti, va afla scut și mângăiere în suferințele sale, căci societatea cinstită l'a eliminat din mijlocul ei, și astfel ne mai aflând loc într-o omenie, s'a aruncat cu totul în brațele destrăbălării? Într-o jurisdicție de o atare natură vine în aplicare doctrina sfintei Scripturi: „Nu am venit pentru cei drepti, ci pentru cei păcătoși”, și nu cum ored unii, cari sub cuvânt de popularitate se dimit la petreceri cu drojdiile poporului, se încurcă apoi cu ei în neînțelegeri și pricini, de unde prin o astfel de purtare antepastorală își perd prestigiul.

De la preotul de azi se cere cultură superioară, ceea-ce prin continuarea studiului se poate ajunge. Se cere, ca să se dedice în-treg înaltei sale chemări. Se cere azi înființarea de bibliotecă populară, formarea societăților de lectură, reuniuni de temperanță, dând ființă și altor conveniri sociale, cari toate pot contribui la propășirea greu încercatului nostru popor. Preotul să se ocupe de singurăticele familii din parohie, să îndemne pe părinții cari sunt binecuvântați cu numeroși copii, ca pe unii din ei să-i trimită la comerț ori la vr'o meserie, făcându-le cunoscut folosul și rentabilitatea acestui „plug de aur”.

Când preotul prin studiu serios se va lumina și va lumina și pe alții, se va moraliiza, reuniunile economice și de temperanță vor fi angajate într-o a duce decenii de-arândul greul luptei pentru cultură și progres, atunci numai vom pute avea garanță sigură că multe scăderi delaturabile vor fi cu adevărat delaturate din sinul poporului. Câtă vreme însă stările sociale actuale vor dănuți, și armele cu cari s'a purtat lupta până aci contra atâtor colosale rele vor rămâne tot acele șubrede de până acum, e temere că nu vom pute preintimpina cu deplin succes pericolul care ne amenință neamul și biserica.

Astfel mi-s'au prezentat trăsăturile caracteristice ale poporului, și din ele am aflat nexul într-o deprindere, scăderile și destinul lui. Precum la singuraticul individ, astfel și la un întreg popor, fericirea ori nefericirea o aflăm în caracterul lui propriu. Acesta maximă impune nu numai preoției, ci fie-cărui om de bine sacra datorință de a contribui din răspuneri la nobilitarea neamului și prin aceasta la îmbunătățirea sortii lui.

Să ne facem deci toți datorința!

Arderea Câmpenilor.

— Amănunte de la fața locului. —

Abrud-sat, 25 August n.

Onorată Redacțiune! Am văzut cu ochii catastrofa din Câmpeni, și vă pot da următoarele informațiuni esacte:

Focul s'a escat Mercuri, în 17 August n. după amiază, ceva înainte de 4 ore. Era tocmai înmormântarea unui băiat al subprefectului reg. Aurel Bărsan, și aproape totă înțelegința din Câmpeni era în cimitirul bisericii gr. or., când două detunături, apoi un stălp de foc ce s'a ridicat din magazinul comerțanților Csiki-testvérek, li-a atras atențiunea asupra pericolului. În momentul următor a cuprins focul grajdul medicului Dr. Alexandru St. Șulut, de aci, ajutat de un vânt vehement focul s'a răspândit cu celeritate uimitoare și a cuprins casele lui Todoruț Morar, apoi peste stradă și peste casele avocatului Dr. Chirtop a sărit în grajdul lui Dr. Chirtop, de aci peste mai multe grădini și

case în distanță de peste 300 metri a sărit în casele de lângă păraul Brătineasa ale lui Iosif Karl și în 15 minute tot teritoriul din centrul Câmpenilor a fost cuprins de flăcări.

Tote casele afară de apteca lui Hans Binder au fost coperite cu șindilă, și păreții în mare parte erau de lemn. Circulațiunea pe stradă din cauza ferbinjelei enorme a fost imposibilă. Chiar și stâlpii de la telegraf, și instalațiunea electrică a fost în câteva momente distrusă. — Podurile peste valea Certegei, ce curge prin mijlocul piațului, au ars, afară de unul pe care l'au mântuit Abrud-sătenii după sosirea lor. Podul cel mare peste Arieș încă a prins foc, dar' a fost mântuit. Indată la izbucnirea focului, cei de la oficiul postal din Câmpeni au avut prezența, să încuștinteze oficiul postal din Abrud, despre pericol, — astfel la orele 4 p. m. Abrudenii aveau cunoștința că s'a escat foc în Câmpeni, dar' numai de pe fumul roșietic ce se vedea în partea aceea, puteau presupune mărimea desastrelor.

În timpul acesta pompierii din Câmpeni încearcă să localizeze focul dar' sunt siliți să se retragă, lăsând și 2 tulumbe pradă flăcărilor. Ori-ce localizare a focului în partea ostică și sudică a comunei a fost imposibilă. — De la locul incendiului spre sud au ars toate edificiile până lângă riu, spre est a rămas un singur edificiu, al părintelui Cothișel din Certege, apărât de mai mulți Certegeeni bravi în ajutorul cărora au sosit Bistrenii pe la orele 6 p. m.

Din case nimic, sau aproape nimic nu s'a putut mântui. Vieți omenești n'au căzut pradă incendiului. Au ars însă circa 20 porci, 1 vițel și toate gălilele din curțile incendiate.

Primul ajutoriu l'au dat Abrud-sătenii, sosind la fața locului la orele 5 și 15 minute cu patru tulumbe și cu oameni curagioși, cari prin foc și peste poduri ce ardeau străbat până la hotelul „Lucia”, în pivnițele cărui se afla spirt rafinat în valoare circa de 6000 corone. Acest punct era cel mai periclitat, pentru-că aprinzându-se spirtul, trebuia să cadă jertfă flăcărilor și hotelul Csiki, alte negustorii române din jurul lui, oficiul postal, judecătoria cu cărțile funduare, cuartierele forestierilor erariați, cari erau în nemulțumire apropiere de partea nordică a satului, unde se află locuința lui Vasile Chirtop, Dr. Preda, institutul „Doina”, Romul Furdul, și alte circa 100 de case cu biserica gr. or. și rom. cat. — Pompierii din Abrud sosesc la orele 5 și 45 minute, nu mai pot însă străbate prin foc, ci mănucă ce mai pot din oficiul perceptatului reg. și de la notariul public reg. Pe la 8 ore pot străbate în piață și sting cu succes edificiile din apropierea institutului „Doina”.

Milția din Abrud e avisată prin expres trimis din Câmpeni, și astfel milizia sosește pe la orele 10 seara, și continuă cu localizarea focului la hotelul „Lucia”, care lucrare durează până în ziua următoare, când cu pericolul vieții succede depărtarea baților de spirt din edificiul de lemn aproape ars până în fundament.

Cele mai însemnate edificii au fost toate asigurate. — Cu toate acestea pagubele sunt enorme, pentru-că focul a devastat nu numai etagele de lemn, ci și parterele de piatră, stăpînd zidurile; au ars aranjamentele din odăi, cancelaria advocațională a Drului Chirtop, din care nici cărțile principale nu le-a putut scote. S'au scut seram banii și hârtiile de valoare din toate casele vertheimiane, atât a Drului Chirtop, Dr. Șulut, a comercianților, cum și în casa comunei, a etoriei și a bisericii noastre gr. or. aflătre ultimele două case vertheimiane în edificiul școlar.

Paguba cauzată trece peste 1½ milion corone, din care cel puțin 80 mii cad în sarcina Drului Chirtop, asigurat pentru 32 mii, și eară circa 80 mii cor. în sarcina Drului Alexandru Șulut, în mobilier, bani, aur și hârtii de valoare etc. — Asigurat n'a fost de loc.

Din descrierea acesta publicul cetitoriu își poate forma o idee clară despre incențiu și pagubele cauzate.

Voiu aminti încă, că la stingerea și localizarea focului s'a distins conducătorul pompierilor din Câmpeni Teodor Orlea, care a primit laudatoriu și de la vice-comitele comitatului.

Dar' durerea cea mai mare ce mi-a cuprins sufletul, nu e numai pentru-că ved înaintea ochilor mei ruinele unei comunei în-

floritoare, ci pentru nepăsarea ce o am vădut la poporul nostru din Câmpeni. La orele 5 și 15 minute când am sosit la Câmpeni, abia am aflat 15 oameni, cari în frunte cu Teodor Orlea lucrau pentru a localiza focul în apropierea institutului „Doina”, încolo pe lângă foc aproape nime, numai ici-colea câte o femeie desperată. Bărbații din centru erau la casele lor, un motiv în parte justificabil. Ear' câmpenarii delureni, adunați în cete, priviau de pe dealuri panorama înfriorătoare. Atâta nepăsare n'am constatat nicăiri în Munții-Apuseni.

Daună e numai, că în mijlocul acestor oameni locuiesc adevărați mecenați, dintr-o categorie Dr. Z. Chirtop a jertfit până acum mii pentru săraci, pentru creșterea tinerimii studioase sărace, pentru scopuri culturale și filantropice. A jertfit aproape tot prisosul ostelelor sale pentru binele poporului și acum în urma acestui desastru, îl perdem dintr-o mecenatii poporului.

Încă un cas trist dintr-o cele multe de la incendiul din Câmpeni.

Biserica gr.-cat., după mărturisirea celor prezenți, se putea mântui cu un ciubăr de apă. S'a aprins ușa de la turn și nime nu s'a îndurat să o stângă, din ușa s'au aprins scările și astfel turnul coperit cu tinichea, și numai după arderea turnului s'a aprins coperișul de șindilă al bisericii. Dinabrudsat.

Condica parochială.*)

După care plan și principii se se poate condica momentelor istorice din parohie? Iată întrebarea, la care răspund următoarele:

Condica trebuie să fie cartea în care se trece tot ce se referă la parohie, atât ca dezvoltare istorică, cât și topografie, nomenclatură, datine (obiceiuri) ș. c. l. — Prin urmare condica este oglinda parohiei, din care se poate vedea trecutul și prezentul ei. — De aci însemnătatea condicii. Ea are să servescă drept punct de orientare geograficului, istoricului, limbistului, literatului, cu un cuvânt tuturor cari se ocupă cu poporul.

Chiar de aceea condica trebuie să fie comună și condusă cu mâni curate. Nu este lertat înainte de toate a însemna în condica ce n'ar fi adevăr și s'ar basa numai pe închipuire, ce ar denatura fapte și evenimente. Care va să zică, cerința de căpetenie a unei condice este adevărul. Preotul când scrie condica trebuie să fie lipsit de ori ce patimă, de ori-ce animosități, să recunoască meritul chiar și al dușmanilor, să nu ridice prea mult persoana sa, mai mult adecă de cât e compatibil cu adevărul, pentru că în acest cas se espune judecăți nefavorabile ce o va rosti asupra sa posteritatea și pe lângă acesta toate însemnările sale nu vor avea nici o valoare.

O altă cerință este, ca în condica numai fapte mai de valoare să se inducă. Se vor elimina deci toate banalitățile și nimicuriile, cari nu au nici un interes public și nu sunt de ordine mai înaltă. Se face însă excepțiune cu acele fapte și evenimente, cari de și mici și neînsemnate la părere, formeză începutul unui curent nou, fie în direcțiune bună, fie în direcțiune stricăcioasă, și cu deosebire trebuie să se însemne faptele cari trec drept noutate.

De altă parte descrierea trebuie să se estindă cât de cu amănuntul asupra topografiei, hidrografiei, insistând preotul cu deosebire asupra numirilor esacte și corecte cari s'au dat de popor locurilor și apelor, atât din vechime cât și în prezent. — Să se noteze și aceea că de ce s'a schimbat numele vechiu în nou? Asemenea datinile, obiceiurile și credințele poporului să se inducă în mod cât de amănunțit și de e posibil și unele jocuri de cuvinte usitate în comună.

De sine se înțelege, că întâmplările se enareză în legătură cu persoanele respective cari au rol în ele, cu deosebire la evenimentele cari privesc afaceri bisericești, școlare și epitropești. Nu este eschis nici alt eveniment, de ori-ce caracter ar fi. Conform acestor principii condica are să fie totodată și monografia comunei bisericești. Deci ea are să fie condusă în următorul mod: Materialul se va aranja în 7 capitole, cam după următoarea schiță:

*) Lucrare cetită în ultima conferință preoțescă din tractul Lupșa.

Cap I. Numele comunei Aci se va spune cam de unde se derivă, când și cum a primit numele; de cumva a avut altul mai înainte, se va însuși și nomenclatura vechiă. Cât se poate să se esplice că ce însemneză numele.

Cap. II. Descrierea munților și șesurilor cu nomenclaturile vechi și nouă, a apelor, a produselor anume: în animale, plante și minerale.

Cap. III. Locuitorii; originea și limba, portul și formația (statura) lor; cultura, cu deosebire considerare la înclinările ce se observă; datinile la nașteri, nunți, bote, înmormântări, clăci, ședători, descăntece, bocete, farmede, ș. a.; — ocupațiunea și felul traiului.

Cap. IV. Instituțiile existente: biserica, școala, casa comunală, spital sau altă zidire publică etc. Descrierea și înființarea acestora.

Cap. V. Organizațiunea bisericească și politică.

Cap. VI. Conducătorii în șir cronologic, bisericești și politici.

Cap. VII. Fazele mai însemnate prin cari au trecut locuitorii și instituțiile. Dacă s'au întâmplat, și ce evenimente mai însemnate pe teritoriul comunei? Cine au fost bărbații mai distinși până acum și cu ce au escelat?

Cu acestea se încheie monografia comunei și se subscie prin cel ce a compus-o.

De aci încolo an de an și respective de câte-ori obvine ceva schimbare în referințele economice, culturale și morale, în popor, acelea totdeauna se însemnă ca eveniment de sine stătătoriu. Se însemnă și anumite catastrofe, cum ar fi grindina, esundări de ape, fomete, surpare de deluri, esplotarea sau arderea unei păduri, trăsirea sau arderea bisericii, a școlei sau altei case publice, mărtea unui bărbat sau femei de valoare și cu merite. — Morte peste măsură: ciumă, coleră etc. Schimbarea obvenită în conducători și fenomene cerești extraordnare (meteor, cutremur de pământ etc.). Donațiuni mai însemnate, procurări, reparaturi etc.

Fie-care eveniment sau fapt ori fenomen se însemneză astfel, că după însemnarea lui trebuie subscie cel ce l'a indus. Pot subscie și alți martori sau cel puțin să se facă provocare la aceia.

Valea-Geogelului, în 1 Mai 1904.

George Lazar
paroch.

De la direcțiunea școlei comerciale superioare din Brașov.

— Avis pentru anul viitor. —

Anul școlar 1904/5 se va începe la 1-a Septembrie v. 1904. Inscrierile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. Examenle supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 2 Septembrie v. Cei-ce vor întârzia atât de la acest examen, cât și de la înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenle de privatisti se vor ține în 4 Septembrie v. A estia au însă a se anunța în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septembrie v. Privatistii su a plăti taxele pe un an școlar cu 74 corone și taxa de examen de 80 corone deja la anunțarea pentru examen.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de tre ere de pe clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, de la o școală publică. La înscriere se cere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e 8 corone, didactru 60 corone și alte taxe 6 corone, și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, ear' până în Februarie restul. Elevii cari nu-și vor achita la timp taxele, vor fi opriți de la cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine plătesc didactru dublu.

Fie-care elev va mai plăti pe sēma fondului de pensiune al prof-sorilor încă o taxă de 10 corone.

Fie-care elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și recuisitele necesare nouă și în bună stare, deore-ce legile școlare opresc traficul de cărți și recuisite și folosirea de cărți vechi și necorespunzătoare. Cărțile vor purta visa institutului alături cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligator tuturor elevilor din școala comercială. Forma și colorația se pot afla de la direcțiune. Pentru ori ce informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlărilor se adresează la direcțiune.

Direcțiunea școlii comerciale superioare gr. or. rom. din Brașov.

NOUTĂȚI

Alegerea de la Pecica. Resultatul alegerii de deputat în cercul Pecica, comitatul Arad, ținută Vineri 26 August n. a fost următorul: *Herczegh*, candidatul guvernamental a primit 802 voturi, *Zlinszky*, candidatul ugronist 457, ear' *Dr. G. Popa*, candidatul Românilor 429 voturi. Se va face deci balotajiu între *Herczegh* și *Zlinszky*, pentru cari au votat mulți și dintră Români, — după cum scriu ziarele străine.

„Personalitate pătimașă“. Ziarul din loc „*Nagyzebeni Ujság*“ scrie în numărul de ieri următoarele: „Sub titlul „Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria“ *Dr. Augustin Bunea*, canonic în Blaj, a scos un op istoric drept răspuns la cartea lui *Pacățian*, intitulată „Istoriografi vechi și noi“. Obiectul e istoria episcopilor celor două confesiuni române. Discuția a trecut însă la *Dr. Augustin Bunea* în personalitate pătimașă (*szenvedélyes személyeskedésbe esapott át*), ceea ce detrage mult din valoarea opului și e în contrast cu educația autorului primită la Roma“.

Impăratul Wilhelm la București. Se menține șvonul, că împăratul Germaniei, Wilhelm II, va face pe la finea lunii Octombrie vizită curții regale din România, împlinindu-și astfel o veche promisiune dată regelui român de a-l visita la București.

Pentru incendiații din Câmpeni. Comuna Câmpeni în 17 August a căzut pradă flăcărilor. A ars aproape total și până în pământ, nimicindu-se, în sensul strict al cuvântului, tot avutul celor nenorociți. Zeci de familii au rămas pe străde fără acut și adăpost, lipsiți chiar și de pâinea de toate zilele. Ca martori oculari putem constata, că catastrofa e aproape fără păreche în istoria nenorocirilor. Comuna înfloritoare din creerii munților este o ruină, care storce lacrimi și compătimire. În fața acestei nenorociri este datoranța noastră a tuturor, să sârim fără întârziere întru ajutorarea celor nenorociți. Ape-lam deci la simțul de jertfă al tuturor și mai ales al bănoilor noastre, rugându-ne să binevoiască a contribui cu obolul lor la alinarea suferințelor. *Lipsa este ardețore.* Oierțele marimomose binevoici a le trimite la adresa dlui *Dr. Zosim Chirtop*, avocat în Câmpeni (Toianfalva). Abud, 21 August 1904. *Mihailu Orlea*, notariu public, *Dr. Ștefan C. Pop*, avocat, *Dr. Laurențiu Pop*, avocat.

Școlar. Stipendiul de 1000 corone din fondul Moga s'a votat abturiertului Virgil Mircea din Cuhalm, în scopul de a studia drepturile la universitatea din Budapesta.

Date false. Din Rohia ni-se arie următoarele: În Șematismul diecesei gr. cat. a Gherlei am ceit că la finea anului 1903 în comuna noastră au fost gr. cat. 461, ear' gr. or. 391 suflete. Datele acestea sunt însă false, ceea ce dovedesc cu următoarele: a) În „Monogr. fia comitatului Solnoc-Doboca“ scrisă de Ká. József, la pag. 577 comuna Roha e presintată astfel: la anul 1857, gr. cat. 339, gr. or. 373 suflete, ear' la anul 1891, gr. cat. 317, gr. or. 525 suflete. b) Ultimul recensământ de la anul 1900 a dat apoi următorul rezultat: gr. cat. 391, gr. or. 550 suflete. c) Protocolul parochial imi arată numărul credincioșilor bisericești mele astfel: În anul 1900 = 560, în 1901 = 565, în 1902 = 570, în 1903 = 576, suflete. Despre înmulțirea sufletelor în acești ani sunt dovadă atât matriculele oficiului parochial cât și ale oficiului civil. Conform acestor date autentice se vede deci lămurit, că noi, gr. or. suntem în majoritate în Roha, pe când numitul șematism ne presintă în fața lumii ca fiind în minoritate, numai 391 suflete. Deci pe cele 185 suflete, parte le-au pus la ale lor, parte le-au ascuns. Iată cât de autentic e un șematism gr. catolic!

Declarațiunile loiale, cuprinse în primul din numărul 84 al ziarului nostru, intitulat „*Centenariul al optprezecelea*“, au fost remarcate din partea ziarelor locale „*S. D. Tageblatt*“, care a reprodus o bună parte din articol, și „*Nagyzebeni Ujság*“, care îi schițează cuprinsul în numărul de ieri, însoțindu-l cu următoarele cuvinte: „Înainte de a mi face observațiile individuale, vin se mă închin cu stimă în fața tactului, serioșității și cunoștinței de datorință cetățenești, cuprinse în acest articol“.

Nu se țin manevrele mari. La ordinul M. Sale manevrele mari din toamna aceasta, cari aveau să se țină în Boemia, — nu se vor țin.

Intrunirea agricolă din Rusciori. Trimișii „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*“, dñii R. Simu și V. Tordășianu au ținut Duminea (21 August si. n.) o întrunire agricolă în comuna Rusciori. Au participat la această întrunire, ținută în școală, aproape totalitatea populațiunii noastre din acea comună, bărbați și femei în frunte cu preotul, dl *Nicolae Șureanu*, notariu dl *Nicolae Sasu*, dl învățătoriu și primariul comunei. Dl Simu a vorbit asupra cestiunii atât de actuale și ardețore: cum trebuie să procedeze poporul în acest an reu, pentru-ca urmările lui să fie cât mai puțin desastrose, ear' dl Tordășianu despre folosul însoțirilor de credit sistem Raiffeisen. Trimișilor reuniunii agricole li-a succedat în fine să înduplece poporul nostru din numita comună a înființa o însoțire Raiffeisen. Atât dl notariu cât și dl preot și învățătoriu au stăruit cu bunăvoință și pricepere, ca această întrunire să ia-butească pe deplin. Laudă lor!

Răsplata muncii. Învățătoriu Anania Boldor de la școala gr. or. din Codlea (comitatul Brașov) a căpătat de la ministeriul de „*griculatură*“ 200 cor. și diplomă de laudă ca premiu pentru cultivarea sistematică a grădinei de pomi de la școala gr. or. din Codlea.

300.000 pentru muzeu. Frații Rudolf și Lucovic Schossberger de Torony (evre) au făcut pentru muzeul din Budapesta o fundațiune de 300.000 de corone, în amintirea tatălui lor Heinrich Schossberger. Ministerul de culte și instrucțiune publică le mulțamește pentru această fundațiune în numărul de Mercuri al foiei oficiale ungare.

La timp potrivit! La ordinul comandei districtului honveșec din Cluj are să se facă zilele acestea o mobilizare de probă a întregii honveșimii din Transilvania, cu locul de concentrare la Murăș-Oșo heiu, unde în termen de 26 zile au să sosescă toate trupele honveștii (infanterie și cavalerie). Cheltuielile acestei mobilizări sunt aproape un milion de corone. Fărte înțelept lucru, tocmai acum, când lipsă, de bucate și de nutreț amenință cu fărmete țera întregă.

Rarități zoologice. Arhiducele Iosif August a puseat în revirul de vânat de la Becicherecul mic (Timș) o pasere „*Ibis hungarica*“, despre care specie se credea că s'a pusit deja. Altă raritate de animal, *vulpe albă*, a fost pușcată în hotarul comunei Bărcuta, ear' la Nadăg (în comitatul Caraș-Severin) a fost pușcat un caprior alb. — Toate aceste rarități au fost trimise muzeului zoologic din Budapesta.

Himen. Maria Fărcașiu și Ioan Manica, inv., își serbeză cununia relg oasă Duminea în 4 Septembrie sul nou (22 August st. v.) în biserica gr. cat. din Jucul-de-jos (Alsó Zsuk), cu preot gr. or., la 3 ore p. m.

Corone eterne. La fondul veduvelor și orfanilor meser așilor români, întemeiat de „*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*“, au dăruit avocatul *Dr. Eugen Piso* din Sibiu, în memoria regretatului saie verișore *Clelia Piso* 3 cor., ear' presidentul amintitei Reuniuni *Vic. Tordășianu*, în memoria regretatului seu prieten *Cornel Popp Păcurariu*, decedat în București, 2 cor.

Ploi și ninsori. Seceta îndelungată și căldurile caniculare s'au schimbat repede în timp rece și ploios. În întregă Europa de mijloc a plouat binișor, asemenea și pe la noi au fost săptămâna trecută ploi binișor abundante, (în Sibiu a plouat de Vineri sora până Luni d. minăța aproape fără nici o întrerupere) ear' din Muntenegru, Bosnia-Hertegovina și de prin părțile Bstriei se raportază chiar ninsori.

Foc pe 20 kilometri. În partea ostică a insulei Corsica (în Marea-Mediterană) Joi și Vineri a pusit un foc uriaș, întins pe teritoriul de 20 kilometri. Au ars peste 1000 hectare de pădure. Întră alte clădiri a căzut pradă flăcărilor și gara de la Bravonne, așa că a trebuit sistată circulația trenurilor.

Iconă culturală. În Szatymáz (comună aprăpe de Seghedin) o ceară de flăcăi după ce s'au săturat de beutură s'au pus la bătaie cu păhar, sticle, scaune și tot ce găsiu în crismă, ear' după ce li s'au spart și rupt armele acestea, au început cu pumnii și cu cuțitele. Mai furios dădea flăcăul de 15 ani Kis István, până ce zece inși l'au înhățat și l'au turtit jos, apoi s'au pus să l'jupue. Iau jupuit pielea de pe cap, de pe spate și de pe brațul stâng, și numai sosirea gendarmilor a pus capăt canibalicei indeletniciri a ungurașilor.

AMVONUL.

Predică

pentru Duminea IX. după Rusali, rostită în 18 Iulie 1904 în biserica din Agnita.

„Și îndată tinzând Iisus mâna. l'a apucat pe dinsul și i-a grăit lui: puțin credinciosule, pentru-ce te-ai îndoit?“

Iubiți creștini! Stimăți ascultători!

Legea noastră creștinăscă după originea, scopul și consecvențele ei, este legea iubirei, a înfrățirii și îmblânzirei moravurilor.

Originea ei e divină, fiind că întemeietorul ei este Fiul lui Dumnezeu, ear' scopul pentru care s'a întemeiat este mântuirea neamului omenesc. „Așa a iubit Dumnezeu lumea“ — zice ev. Ioan (3, 16) — „cât și pe Fiul seu cel unul născut l'a dat, ca tot cel-ce crede întru El să nu piară, ci să aibă viață vecinică“.

De la credința în Christos, Fiul lui Dumnezeu, e condiționată deci mântuirea neamului omenesc, viața noastră vecinică, fericirea noastră.

Viața Lui sfântă și fără prihană, dumnezeieștile Lui învățături și mai pe sus de toate minunile ce a săvârșit înaintea a tot poporul, ar fi trebuit să deschidă ochii acestuia, ca să descopere în El pe Mesia cel adevărat, prevestit de proroci.

Poporul iudevesc, dar' mai ales conducătorii lui, cărturarii și fariseii, erau însă orbiți de patimi, și de aceea nu l'au cunoscut. „Intru ale sale a venit, și ai sei pe dinsul nu l'au primit“ — exclamă cu mâhnire în-vățecul seu cel iubit Ioan (1, 11).

Da, ai sei nu l'au primit, fiind-că nu s'a prezentat înaintea lor cu pompă și cu strălucire lumescă, ci b'ând și smerit cu inima. N'a venit să-l scape de sub jugul Romanilor, cum doriau ei, ci de osândă pe-catului strămoșesc. N'a venit să întemeieze împărăție lumescă, după cum se așteptau ei, ci împărăția lui Dumnezeu, domnia păcii și a iubirii pe pământ, cum au salutat ingerii în cor nașterea sa în peșteră, cântând în vâzduh: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și întră oameni bunăvoire“.

Dispoziția obștească așa fiind, nu e mirare, că nici chiar învățecii sei, recrutați din același mediu, nu puteau pătrunde cu mintea lor mărginită și plină de prejudețele timpului și a neamului rostul vieții și înțeleul profundelor învățături ale maeștrului lor, până după învierea și înălțarea Sa la ceriu, luminați fiind de duhul sfânt.

Numai din când în când, prin minunile ce le săvârșia înaintea lor, ca și fulgerul când despica norii grei trăgând brazdă de lumină prin întunecul nopții adânci, li-se deschideau ca în vedenie ochii minții, treziți fiind pe un moment din buimăceală.

Un astfel de moment luminos ni-se înfățișază și în sfânta evanghelie de astăzi.

Iisus îndemnă pe învățecii sei să intre în corabie și să meargă înaintea lui de ceea parte de mare, până ce va slobozi poporul.

După-ce a slobozit poporul, s'a suit la munte să se roge, și era acolo singur. Intră-acea se făcuse sora. Ear' corabia se învâluia în mijlocul mării, fiind-că vântul era puternic.

În straja a patra de noapte mers'a Iisus spre corabie cătră învățecii sei umblând pe mare. Văzându-l acestia umblând pe mare, s'au spăimântat, crezând că este nălucă și de frică au strigat.

Ear' Iisus a grăit lor îndată zicând: „Cutezați, eu sunt, nu vă temeți!“ Și răspundând Petru a zis: „Dă-mne, dacă ești tu, poruncește-mi să vin la tine pe apă“. Iisus i-a zis lui „vino!“, și ieșind Petru din luntre umbla pe apă ca să meargă la Iisus. Dar' văzând vânt tare, s'a temut, și începând a se cutunda, a strigat grăind: „Dă-mne mântuiește-mă!“

Și îndată tinzând Iisus mâna, l'a apucat pe dinsul, și i-a grăit lui: „puțin credinciosule, pentru-ce te-ai îndoit?“

Și intrând El în corabie, a încetat vântul. Ear' cei-ce erau în corabie viind s'au închinat Lui zicând: „cu adevărat Fiul lui Dumnezeu ești“.

Acesta este, iubiții mei creștini, cuprinsul evangheliei de astăzi. Să-i căutăm acum înțelesul.

Poporul pe care avea să-l slobozască Iisus, erau cele cinci mii de bărbați, afară de mueri și de copii, pe cari cu puțin înainte îi săturase cu cinci pâni și doi pești, luând rămășițe de fărîmături 12 coșuri pline.

Minunea aceasta ar fi trebuit să-i convingă pe oameni în mod sigur și neîndoelnic despre dumnezeirea lui Iisus, dar' n'a fost așa. Căci imediat după cele întâmplate, în a 4-a straje din noapte, însuși Petru, căpetenia apostolilor, s'a îndoit în credință.

(Va urma.)

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română“, revista periodică eclesiastică a Sf. Sinod al bisericei autocefale ortodoxe române“ a apărut pe Iulie (fasc. 4 anul de existență XXVIII) cu următorul sumariu: „Toleranța religioasă“, de C. (Erviceanu); „Note asupra istoriei bisericești a Românilor, pentru secolul XX“, de C. Erviceanu (continuare din fasciculi anteriori); „Slava de la vecernia sfinților ierarhi din 30 Ianuarie“ și cea de la „laude“ din Joia Patimilor, compoziție pe psaltichie de Ștefan Popescu; Cuvânt politic religios ținut la hramul catedralei metropolitane din București în 1807“, transcriș și comentat de E. Erviceanu (autorul e necunoscut); „Cărțile necanonice și apocrifice ale Testamentului vechiu“, de diaconul I. Popescu, Predică despre cărtirea în contra lui Dumnezeu, de M. P. „Religiunea creștină cea mai folositoare a omului“, studiu apologetic de Dr. Drăgomer Demetrescu (continuare din fasciculi anteriori); „Sărbătorirea lui Ștefan cel Mare și Sfânt“, raport despre serbarea jubileului de 400 ani de la mărtea principelui Ștefan.

„Biserica ort. română“ apare în București (tipografia cărților bisericești) în fascicoli lunari și costă 12 lei pe an.

Din public.*)

Mulțamită publică.

Publicând subscrișul în biserică lipsa unui rând de vestimente negre preoțești, atât pentru serviciul divin în biserică noastră cea nouă de aici la ocazii potrivite, cât și afară de biserică la înmormântări, la inițiativa lui Nicolae Sedan, Petru Ștef și Ioan Floria s'a pus la cale o colectă printră poporenii și în timp relativ scurt s'a adunat suma de 87 cor. 60 fil. Au contribuit următorii credincioși:

Ioan Badiu 5 cor., Pavel Meles 4 cor., Nicolae Sedan, Petru Ștef, Ioan Floria, Ioan Ianc, George Luca, Aron Căndea, Avram Borza, George Stan sen., Nicolae Homorodean, Dumitru Lucaciu, Andreu Crăciun, Avram Haiduc, Petru Gurgiu, Iosif Stanciu, Ioan Măilă, Ioan Buda, Laurian Stanciu, Alexandru Vejdea, Iosif Tina, Ioan Nechiș, Nicolae Susan, Petru Nan, Anghel Morariu, Petru Crăciuc, câte 2 cor., George Lazar, Nicolae Bota, Iosif Furca, Nicolae Ghița, Petru Blaga, George Tomus, Petru Iacob, Nicolae Cazan, George Biriș, Nicolae Doșgos, Ioan Chezu, Maria Mohor, Ioan Stoica, Petru Zăharia, Petru Suciu, Ioan Nicoriciu, Ioan Duma, Simion Treptes, Ioan Suciu, Petru Opincar, Simion Popescu, Ioan Vințan, Teodor Rob, Ioan Ursu, Radu Chira și Aron Crișan, câte 1 coronă, Nicolae Zirger, 40 fileri și Eva Radoiu, 20 fileri. La oaltă 87 cor. 60 fil., din care sumă detragându-se prețul vestimentelor plătit cu 80 cor., rezultă plus 7 cor. 60 fileri, care la propunerea colectanților se dă fondului reuniunii femeilor noastre de aici, care se va îngrijii pentru procurarea și a unui prapor negru.

Deci, în numele întregului popor, se aduce și pe acesta cale mulțamită călduroasă tuturor celor ce au contribuit în scopul procurării vestimentelor mai sus atinse și în special colectanților, cari au ostenit mult pentru realizarea scopului.

Petroșeni, la 9/22 August 1904.

Avram Stanca
paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Posta redacției.

Herman. Am luat informațiuni esacte și vă putem comunica pe baza lor că altele sunt pedecile întârzierii, nu acelea de cari vă temeți. Fiți numai liniștiți, căci după delăturarea lor, vi-se va împlini dorința.

Sz. 389/1904 b. v.

[11] 1—1

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közli, hogy a nagyszebeni kir. járásbírósnak 1903 évi V. 1296 számú végzése következtében Dr. Leményi nagyszebeni ügyvéd által képviselt resinári Vidrichin Nicolae javára nagyszebeni Veres János és Heidberg Rezső valamint Kistoronyi Liebhadt Mihály ellen 400 K s járulékaik erejéig 1903. évi december hó 5-én fogantatott biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 1241 K becsült következő ingóságok, u. m.: Veres Jánosnál különféle házbútor és egyébek, valamint Liebhadt Mihálytól 1 bivaltehén, 1 pinczgaui tehén, 1 fehér tehén, 1 cséplőgép, 1 rosta, 1 paripaló és 1 lószékér nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nagyszebeni kir. járásbíró 1903-ik évi V. 818/6 számú végzése folytán 400 K tőkekövetelés ennek 1902. évi április hó 28. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 85 K. 46 f. ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Nagyszeben alperes Veres János lakásán és Kistoronyi községben alperes Liebhadt Mihály lakásán leendő eszközölésére 1904. évi szeptember, hó 9-ik napjának délellőti 9 órája és Kistoronyi községben ugyan a fenti napon délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében késpénzfizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elővizeendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyszeben 1904. évi augusztus hó 24. napján.

Philp Gusztáv
bir. végrehajtó.

Nr. 120 1904. D. f. g.

[247] 2—3

CONCURS.

Pentru catedra de limba magiara și germana, eventual științele naturale cu alt obiect la gimnasiul public român gr. or. din Brad, se scrie concurs cu termen de 23 August v. a. c. inclusive.

Concurenții își vor adresa petițiile lor comitetului gimnasiului și le vor însoți de următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin să netoși.
4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești și școlare cum și regulamentelor în vigoare.
5. Diploma de profesor, conform art. de lege XXX: 1883 sau întru cât nu ar avea încă diploma, cel puțin atestatul despre examenul fundamental împreună cu absolutoriul.

Beneficiile împreună cu acest post sunt: Pentru profesor ordinar în timpul serviciului provizor (prevădit în §. 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de 1800 cor., iar de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de 2000 (două mii) corone, trei decenale de câte 200 cor., drept de pensie conform statutelor fondului arhidieceșan de pensii, iar pe timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600 corone.

Brad, din ședința comitetului reprezentanței gimnasiului public român gr. or. ținută la 10/23 August 1904.

President: **Vasiliu Damian**, ppresb.
Secretariu: **Dr. Pavel Oprea**, prof.

Nr. 60/1904.

[238] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Turnișor din protopresbiteratul gr. or. Sibiu, se publică concurs nou conform rezoluției v. consistoriu arhidieceșan dto 4 Maiu a. c. nr. 4648 b. cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru dotațiunea de la stat.

De la reflectanții la acest post se cere să aibe și calificațiunea de opt clase gimnasiale și astfel instruite suplicile conform normelor din vigoare, să le așternă oficiului protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta mai înainte de ziua alegerii în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserica din comuna respectivă, spre a și arăta desteritatea în oratorie, cântări și tipic.

Turnișor, 1 August 1904.

Comitetul parohial gr. or.

Ioan Radu
president.

Ilie Muntean
notariu.

Nr. 709.

Cu consensul subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sibiu, 4 August 1904.

Oficiu protopresbiteral gr. or. Sibiu.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 418 1904.

[246] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Zarand, prin această se scrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Birtin—Prihodiște—Tătarești**, post ambulant (în fiecare zi de săptămână afară de Dumineci și sâmbătele legate se țină școlă a. m. în Prihodiște—Tătarești și p. m. Birtin), salariu 600 cor. din repartitie pe popor, cuartir în natură și 2 stângini lemne de foc.

2. **Grohot**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură, grădină și 1 stângin lemne de foc.

3. **Hertegani**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură, grădină și 3 stângini lemne de foc.

Recurenții cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenalele după anii de serviciu din alte comune, au să și exprime acele pretensiuni în petițiile lor de concurs, pentru-ca comunele să se știe orienta la alegere.

Cei ce vor fi aplicați sunt obligați a instrui elevii școlii de repetiție și de grădărit, a-i învăța cântările bisericești și a cânta cu ei în biserică.

Reflectanții au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cereri instruite în regulă au să le așternă în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiu protopresbiteral gr. or. Zarand, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Brad, la 7 August 1904.

Vasile Damian
protopresbiter.

Nr. 1200 1904.

[248] 2—3

Concurs repetiț

Necompetând concurenți convenabili la concursul publicat în „Telegraful Român” nr. 69 pentru ocuparea postului de învățătoriu la școlă gr. or. confesională din comuna Șulumburg se publică din nou concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 600 corone din fondul școlar și din repartitie pe popor, cuartir, lemne de foc și grădina recerută de 1/4 jugăr. Cuincuenalele se computează de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Învățătorii ales este obligat a instrui și elevii în școlă de repetiție și de pomărit, a învăța cântările bisericești și a cânta cu ei în biserică. Cei cari vor dovedi că sunt capabili de a instrui în cor, vor fi preferiți și remunerați din partea comitetului parohial.

Concurenții au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere a se prezenta poporului în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a și arăta desteritatea în tipic și cântări.

Bendorf, 9 August 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Nr. 53 1904.

[239] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III a Căinelul de jos, tractul Deva, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în căla B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și subșterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiu protopresbiteral al tractului Deva, în conțelegere cu comitetul parohial.

Deva, 28 Iulie 1904.

George Romanul
protopresbiter.

Un tânăr român se aplică imediat ca

practicant

în Librăria tipografiei arhidieceșane pe lângă condițiuni favorabile.

Preferiți sunt cei cari au absolvat gimnasiul inferior.

Nr. 494 1904.

[227] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Daia săsăscă**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 242 cor. 76 fil. prin repartitie de la popor, 218 cor. întregire de la stat, 39 cor. 24 fileri din cassa alodială, 5 stângini de lemne tăiate computeate cu 80 cor., folosirea grădinei bisericești de la școlă cu 20 cor., cum și venitul pe jumătate din grădina școlară, și cuartir gratuit în edificiul școlii.

2. **Zoltan**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. **Vidacutul român**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii, grădină, și lemnele necesare de foc.

4. **Draos**, protopresb Cohalm, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii cu două încăperi, și lemnele necesare de foc.

Cuincuenalul prescrie de lege, servind învățătorii la școlile susincate neîntrerupt timpul normal de cinci ani.

Reflectanții la aceste posturi cu îndatorirea a provede instrucțiunea școlară de la 6—12 ani și celor de la 13—15 ani, a instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce, și a ține în Dumineci și sâmbăte strănă în biserică, — să își așternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a și arăta desteritatea în cele rituale, preferindu se cântăreții buni.

Sighișoara, 22 Iulie 1904.

Oficiu protopresbiteral gr. or. Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresb. adm.

Invetăcel

se primește în **Jimblăria lui Stefan Moga**, str. trenului, Sibiu, un baiat orfan cu creștere bună, cu totă întreprinderea (și îmbrăcăminte). [236] 3—3

Teodor V. Păcățian:

Istoriografi vechi, istorio-

Coroane o Cartea de aur, vol I. și II., broș. Coroane

grafi noi, studiu critic în che-

la 10 cor., leg. a

stia vechii metropolii

după Dr.

ortodoxe române

2—

Scopul în drept, traducere au-

torisată după

Dr. R. de Jhering

8—

Din legile ungare: Judecătorile

cu jurați

—80

Istoria politice, după Sir Fre-

derik Pollok

1—

Libertatea, traducere după John

Stuart Mill

2—

O localizată după Raupach

—60

Tote aceste cărți se pot procura de la Librăria arhidieceșană din Sibiu (Nagyszeben)

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi

folosibil la copii și femei de constituție foarte

[2] 94

de 15 ani.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și strălătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V

colțul strada Kálmán.